

Laboratoriopalveluiden järjestäminen tulevaisuudessa

VATE 20.10.2021 § 17
256/00.01.02/2021

Valmistelija Minna Korkiakoski-Västi

Pohjois-Suomen sairaanhoitopiirit ovat tehneet yhteistyötä laboratoriotointojen osalta vuodesta 2013 saakka, jolloin ne yhdessä perustivat Pohjois-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymä NordLabin. NordLab tuottaa jäsenilleen kliinisiä laboratoriotutkimuksia. Jäseniä ovat Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soite, Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. NordLab työllistää n. 680 laboratorioalan ammattilaista ja vuotuinen liikevaihto on noin 90 milj. €.

NordLab toimii laajalla maantieteellisellä alueella n. 70 toimipisteessä Pohjois-Suomessa; Keski-Pohjanmaan Perhosta Lapin Enontekiölle. NordLabin palvelujen myynnistä noin 55 % kohdistuu erikoissairaanhoidon yksiköille ja noin 45 % perus-terveydenhuollon yksiköille. NordLabin toiminta-alueella on 14 kuntaa tai kuntayhtymää, jotka järjestävät laboratoriotointiansa itse.

Pohjois-Suomen hyvinvointialueiden välinen yhteistyö laboratoriopalveluiden tuottamisessa on ensisijainen vaihtoehto myös tulevaisuudessa; niin laboratoriopalveluiden saatavuuden ja laadun turvaamiseksi kuin riittävien henkilöstö- ja muiden voimavarojen tai tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi. Lisäksi yhteistyö on tarkoituksenmukaista taloudellisten mittakaavaetujen saavuttamiseksi jatkossakin.

Uusi lainsäädäntö ei tunne NordLabin nykyistä toimintamuotoa; usean hyvinvointialueen yhdessä omistamaa liikelaitoskuntayhtymää. NordLabin tyyppinen toiminta voisi uuden lain mukaisesti jatkua esim. hyvinvointialueiden yhteisenä hyvinvointiyhtymänä. Lain 8. luku 52 § toteaa, että "Hyvinvointialueet voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. Hyvinvointialueiden julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomastehtävän hoitamisesta ja hyvinvointiyhtymä." Saman luvun 53 § toteaa lisäksi, että "Hyvinvointialueet voivat tuottaa palveluja yhteistoiminnassa, jos yhteistoiminnasta säädetään lailla tai kysymys on hankintalain 15 §:ssä tarkoitetusta hankinnasta hankintayksikön sidosyksiköltä tai 16 §:ssä tarkoitetusta hankinnasta toiselta hankintayksiköltä."

NordLabin nykyiset jäsenet ovat kokouksessaan 16.8. keskustelleet NordLabin tulevaisuuden vaihtoehtoehdoista ja todenneet, että on tarpeen tehdä kokonais selvitys uudelleenorganisoinnin vaihtoehtoista syksyn 2021 aikana. Selvityksessä tarkasteltaviksi

vaihtoehtoiksi ovat valikoituneet hyvinvointiyhtymä, in-house-yhtiö, osuuskunta sekä yhtymän purkaminen ja toiminnan siirtäminen hyvinvointialueille. Selvityksessä kuvataan NordLabin toiminnan uudelleenjärjestämisen em. toteutusvaihtoehdot sekä nostetaan esille vaihtoehtojen juridisia, taloudellisia ja verotuksellisia vaikutuksia. Lisäksi tarkastellaan vaihtoehtojen etuja ja haittoja sekä luonnostellaan tiekarttaa etenemiselle.

Samansisältöinen ehdotus on menossa Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueiden väliaikaisille valmistelutoimielimille.

Päätösehdotus

Väliaikainen valmistelutoimielin hyväksyy osaltaan selvitystyön käynnistämisen NordLabin toiminnan uudelleen järjestämiseksi. Selvitystyö tehdään hyvinvointialueiden poliittisten seurantaryhmien ohjauksessa. Selvitystyön määräaika on vuoden 2021 loppuun mennessä. Lopulliset päätökset tehdään selvitystyön perusteella hyvinvointialueiden aluevaltuustoissa.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.